Újabb fejlemények a zeneterápiában

Prof. Dr. Tényi Tamás
Pécsi Tudományegyetem
Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika

Háttér – gyökerek

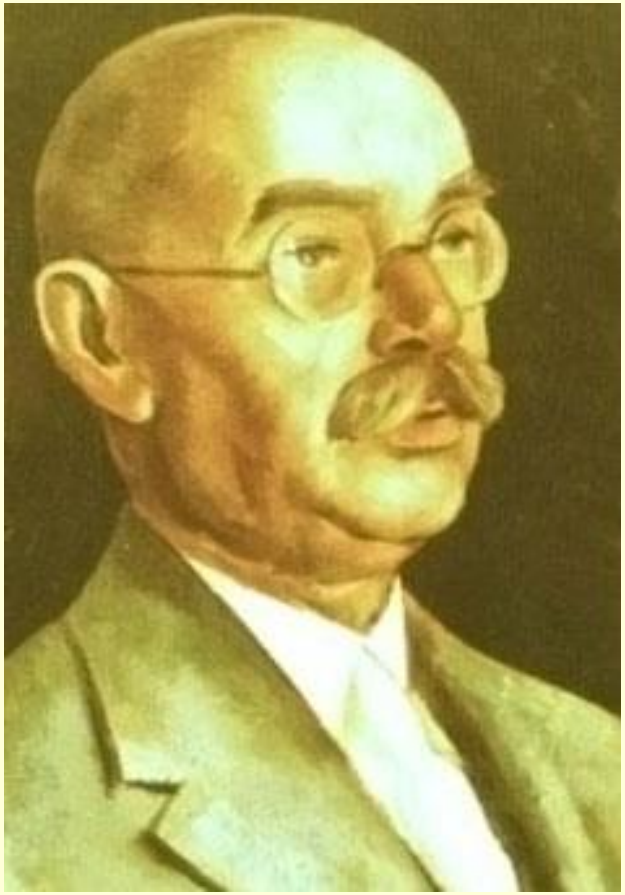

Reuter Camillo
(1874-1954)

Jakab Irén
(1919-2011)

Háttér – gyökerek

Ideggyógyászati Szemle 34. 340—352. 1981.

Pécsi Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmeklinikájának
(igazgató: Pálffy György dr. egyetemi tanár) közleménye

Elmebetegek spontán zenei műalkotása

JÁDI FERENC dr., PÁLI ESZTER és TRIXLER MÁTYÁS dr.

Bár az aktív zeneterápiát pszichotikusok pszichoterápiájában kiterjedten alkalmazzák, igen kevés adat ismeretes az elmebetegek spontán zenei műalkotásairól, így *Perler* [10] e területet „terra incognita"-ként jelölte meg. Szűkös, rendszerezetlen adatok állnak rendelkezésünkre elmebeteg zeneszerzők műveiről [8], a pszichótikus állapotban készült művek rendszerezése nagyrészt még várat magára. Átlagos zenei képességekkel rendelkező pszichotikusok is beszámolnak zenei hallucinációkról, de ezekről a zenei lejegyzés, vagy az eléneklés, esetleg a lejátszás nehézségei miatt igen keveset tudunk. Nem ismeretesek olyan gyűjtések sem, ahol az elmebetegek által spontán elénekelt dallamokat gyűjtötték volna, szemben a képzőművészeti anyagot tartalmazó klinikai gyűjteményekkel [13, 6].

Klinikánk 60 éves anyagában 3 schizophrén, illetve 1 maniaco-depressivás beteg kórtörténetében találtunk zenei-pszichopatológiai dokumentumokat Külön közöljük azokat az eseteinket, ahol a betegek kottagrafikát készítettek.

Esetismertetés

1. eset

S. J. 1912-ben került felvételre pszichomotoros nyugtalanság, inkoherencia, tömeges akusztikus és vizuális érzékcsalódások fellépte miatt. Az anamnesztikus adatok szerint a beteg a máriagyüdi kegyhelynél segédkántorként dolgozott. Rendszeresen fogyasztott nagyobb mennyiségben szeszes italt. Premorbid személyiségében feltűnő, hogy barátai nem voltak, 28 éves korában nősült, visszavonultan élt, vallási kérdésekkel és zeneelmélettel foglalkozott. A kegyhely történetét szerette volna megírni. Apokaliptikus jellegű érzékcsalódásai a máriagyüdi kegykép körül összpontosultak, magának isteni erőt tulajdonított, túlértékeléses, másodlagos paranoid téveseszméi hatása alatt a zarándoknokkal vitába szállt, kötekedett, időnként agresszíven viselkedett. A klinikai kezelés második évétől téveseszméi elhalványodtak, katatóniás jellegű állapot jelent meg. Az első világháború alatt téveseszmé iés érzékcsalódásai újból megjelentek, önmagát Szent Józseffel azonosította, isteni sugallatokról számolt be. Szűz Máriához fohászkodott, a klinika kertjében virágokból, gallyakból oltárt épített, amelyet „orgonaként" is használt.

A beteg zenei ismereteit Bécsben szerezte a Kántorképző Intézetben. Premorbid zeneművekről nincs tudomásunk. A klinikai dokumentáció szerint 1919—24 között az időnként nyugtalan periódusok alatt komponált zeneműveket. A beteget 1936-ban a család a klinikáról elvitte. Diagnózisa schizophrenia volt. A későbbi kórlefolyás nem ismert. A beteg zenei anyagában 4 hangszeres kísérettel komponált Mária-éneket és néhány töredékes művet találtunk. A műveket csomagolópapírra, saját maga készítette kottavonalakra grafitceruzával írta, a dallamszöveg német nyelven íródott 1—3. ábra). A rendelkezésre álló 4 mű összehasonlítása alapján kitűnik, hogy a szöveggel énekelhető dallamot a felső hangok adják. Ez, egy-két hangeltéréssel mind a 4 lejegyzésben azonos, tehát egy Mária-ének különböző feldolgozásairól van szó. A dallam feltehetően eredeti korál-énekből származik, annak jellegzetességeit hordozza. Kis kitérések, szekundtere kizmozdulások dominálnak. Helyenként egészen jellemző korálfordulatok, másutt oda nem illő kiugrások fedezhetők fel. A ritmus kiegyenlített, szintén követi a korál-dallamok ritmusának tradicionális elveit. A 4/4-es majd 3/4-es ütemjelzés mindvégig szabályosan érvényesül. A félbemaradt változatokból tudjuk, hogy a szerző először a dallamot írta le, azután építette alá az akkordokat. A dallamhangok alatt megszólaló akkordok általában 7—10 hangból állnak, hangterjedelmük igen nagy, helyenként eléri a 4 oktávot. A hangok egy része — az ismétlődés és az enharmónikusság miatt — csak mennyiségi többletként értékelhetők. Jellemző akkordképzés a min-

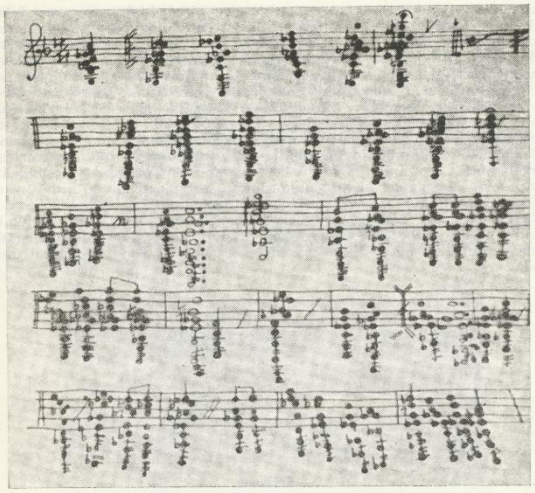

1. ábra

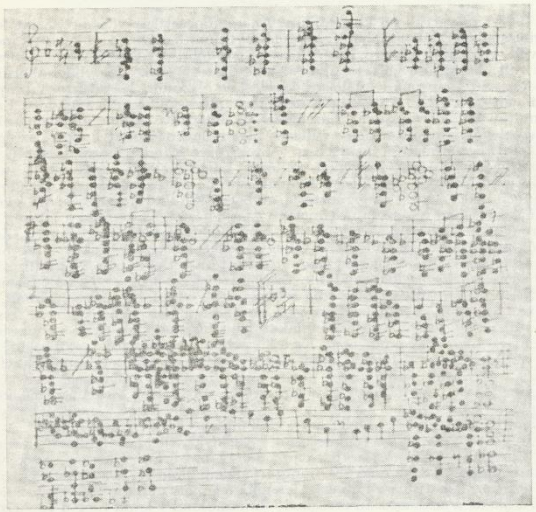

2. ábra

Háttér – gyökerek

Zene a képben – Kottaábrázolások és egyéb zenei vonatkozású képi elemek szkizofrén alkotók vizuális alkotásaiban

Simon Mária

PTE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika

Összefoglalás: *A XX. század kezdetétől megfigyelhető, hogy pszichotikus betegek vizuális alkotásain visszatérően megjelennek kottaábrázolások és egyéb zenei vonatkozású képi elemek. Az 1970-es évekig nem sok figyelmet szenteltek a kifejezéspatológia e titokzatos formájának. Ez a tanulmány a pszichotikus betegek vizuális alkotásaiban megjelenő zenei elemek pszichopatológiai és pszichodinamikai hátterét vizsgálja fenomenológiai-interszubjektív keretek között a XX. századi művészettörténet kontextusát integrálva. Az illusztrációként használt alkotások a PTE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika kifejezéspatológiai gyűjteményéből származnak.*

Kulcsszavak: *zene; képzőművészet; intermedialitás; interszubjektivitás; pszichózisok kifejezéspatológiája*

Summary: *Since the beginning of the 20th century music scores and other music releated pictoral elements have repeteadly appeared in psychotic patients' visual artworks. Interestingly, little attention was paid to these enigmatic forms of psychopathological art expression till the 1970s. This essay investigates the underlying psychopathology and the psychodynamic basis of musical elements applied in psychotic patients' visual art expression within a phenomenological-intersubjective framework integrating the art-historical context of the 20th century. As an illustration, artworks of the psychopathological art collection of the Department of Psychiatry and Psychotherapy, Medical Faculty, University of Pécs, Hungary are presented.*

Keywords: *music; visual arts; intermediality; intersubjectivity; psychopathology of expression in psychoses*

A pszichiátriai művészeti gyűjtemények képein újra és újra feltűnnek zenei vonatkozású vizuális elemek, melyek nagyobb része hagyományos (vagy azt imitáló) kottaírás, de előfordulnak egészen különös, egyedi jeleket használó kottaábrázolások, és akár a zene „lényegét" megragadni kívánó matematika formulák is. A zenei motívumok felbukkanása a pszichiátriai alkotásokon ugyan nem túl gyakori, de még ennél is ritkábban fordult elő, hogy figyelmet szenteltek neki: jóllehet a kottaábrázolások már a XX. század fordulóján megjelentek, majd 70 év telt el, mire olvasni kezdték őket. A rendelkezésre álló adatok alapján elmondhatjuk, e sajátos intermediális jelenség leggyakrabban szkizofrén alkotók munkáin bukkan fel, s pontos háttere, dinamikája, de gyakran még maga a kottaírás explicit célja is rejtélyes.

Jelen tanulmány e titokzatos kifejezéspatológiai jelenségnek szegődik nyomába. Nemcsak az előfordulás és megjelenés sokféleségének bemutatása a célom, hanem annak érzékeltetése is, hogy az időnként rejtélyes kották ábrázolása a XX. század kultúrtörténeti jellegzetességeinek közegében, ám mindenkor az egyéni pszichopatológia és -dinamika alapjain szerveződve történik. Megkísérlem továbbá – fenomenológiai-interszubjektív megközelítésből kiindulva – a jelenség szelfpszichológiai magyarázatát adni. A bemutatásra kiválasztott konkrét esetek a PTE ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika kifejezéspatológiai és művészeti archívumából származnak, de említést teszek külhoni szerzőről is.

Jellegéből adódóan e téma nem mutatható be egyetlen szálra felfűzött, egyenes vonalú szöveg formájában, mégis erre teszek egy eleve limitált sikerű kísérletet. A nem lineáris olvasóknak, s egyúttal elszánt érdeklődőknek bizonyos szöveghelyeken kapcsolódási pontokat ajánlok a világhálón, ahol zenei interpretációkból, zene és festészet találkozásaiból és kevéssé ismert

számos zeneszerzeményt (dalokat, táncokat, indulókat, polkákat, mazurkákat stb.) is hátra hagyott, miközben téveszméi között szerepelt az is, hogy ő udvari zenész és zeneszerző: egy papírból csavart trombitán órákig saját szerzeményeit „játszotta le".

Mindmáig sok rejtély övezi *Wölfli* sajátos kottáit, melyek 6 vonalas kottába, különösebb ritmusjelölés nélkül készültek. A kottaszárakon egy-egy zászlócskát találunk, mely szabályos időközönként kettőre emelkedik. A visszatérő kérdés, hogy vajon puszta ornamentikával, díszítéssel állunk szemben, vagy pedig van valami rendezőelv, esetleg dallam lelhető fel a hangjegyek mögött. A *Wölfli* kották interpretálására több professzionális zenész is kísérletet tett a 70-es évektől kezdődően, legutóbb *Baudouin de Jaer,* belga hegedűművész adott ki lemezt a *Wölfli* kották megzenésítéséből. *De Jaer* a kották feldolgozása során arra következtetett, hogy esetleg korabeli zongoraindulók kerülhettek *Wölfli* birtokába, melyekből egész részleteket másolt a kottáiba, az egyébként inkább ornamentikus, ritmuselven szerveződő hangjegyek közé.[54]

A pécsi gyűjteményben fellelhető kottaábrázolások, kompozíciók

Pécsett a Pszichiátriai Klinikán az 1920-as évek elejétől folyik a pszichiátriai betegek alkotásainak gyűjtése. A *Reuter Camillo* professzor által megkezdett gyűjtőmunkának köszönhetően ma már több mint 2000 alkotást számláló kifejezéspatológiai és művészeti archívum jött létre. A gyűjteményben már a kezdetektől újra és újra megjelennek zenei vonatkozású vizuális alkotások is. A következőkben ebből merítek néhány példát.

K.A., apáca, 1923-ban vették fel a pécsi Ideg-Elme Klinikára, 11 évig tanult zenét. Klinikai kezelése során kis papírokra jegyzett le zenét (menynyei szózatokat, amit isten küldött neki). Érdekes, hogy – jóllehet zenei képzettséggel rendelkezett – a fennmaradt kottákat vonal nélkül írta le, ezáltal sajátos vizuális élményt alakítva ki. Kottáiban, mint az ábra alsó részén látható, sajátos, nem szokványos jeleket is alkalmazott.

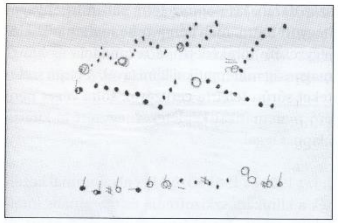

K. J., szkizofrén páciens, 1932. Zenei ismeretekkel rendelkező matematikatanár volt. Mintegy

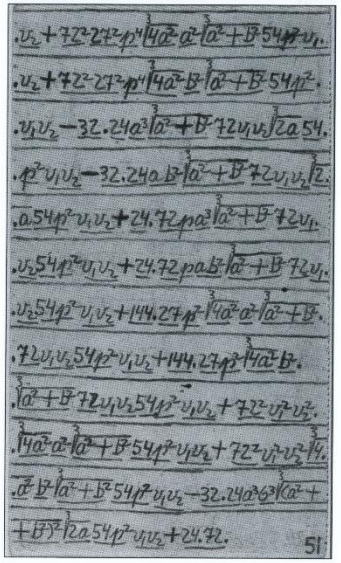

[54] *de Jaer:* Adolf Wölfli, Analysis of the musical cryptogramms, audio CD http://www.allmusic.com/album/adolf-w%C3%B6lfi-heavenly-ladder-with-book-mw0002142256

Háttér – gyökerek

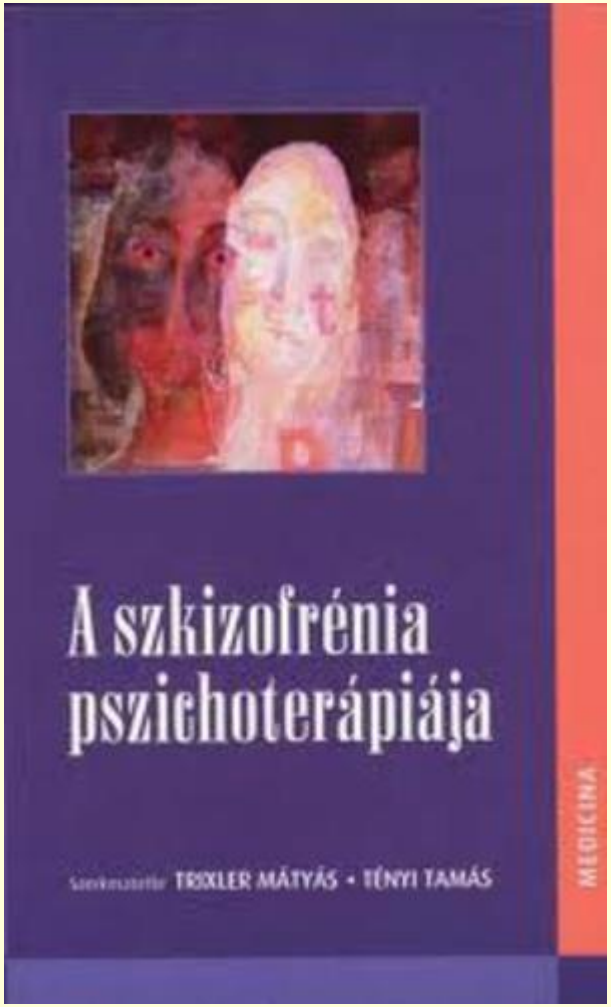

Háttér – gyökerek

Zeneterápia és pszichiátria

Áttekintés és tapasztalatok pszichotikusok zene csoportterápiája kapcsán*

Fekete Sándor dr., Tényi Tamás dr.

A szerzők a zene–pszichoterápiás folyamatot pszichotikusok zeneterápiájával kapcsolatos tapasztalataik alapján vizsgálják. Áttekintést adva a zeneterápia fő kérdéseiről, aktív és receptív zeneterápiás csoportokban végzett munkájukról számolnak be.
Kulcsszavak: aktív és receptív zeneterápia – pszichózis pszichoterápia – a zene pszichológiája – zene–csoportterápia és pszichózis – pszichoterápia integratív megközelítése

The authors analyse the music psychotherapeutic process in association with their experiences with psychotics in music therapy. They offer a review on the main points of music therapy and deal with their work evaluated in active and receptive music therapeutic group.
Key words: active and receptive music therapy – psychotherapy of psychosis – psychology of music – music group therapy and psychosis – integrative approach to psychotherapy

"A zene általában az a dallam,
melyhez a világ a szöveg"
Schopenhauer

A zeneterápia fogalma a szűkebb értelemben vett pszichiátria területén kívül is megjelenik – így a gyógyításhoz hozzájáruló terápiás eszközként idegrendszeri károsodott gyerekek kezelésében, a gyógypedagógiában vagy a geriátriában – azonban a pszichiátrián belül is többfajta értelmezést nyer. Miliőterápiás vagy szocioterápiás rendszerekben kiegészítő, terápiát segítő eszközként használatos formáin túl dolgozatunkban a zeneterápiával mint *pszichoterápiás* módszerrel kívánunk foglalkozni.

A pszichoterápia definíciója szerint egy tudatos, tervezett interakcionális folyamat, mely pszichológiai eszközökkel egy definiálható célra – tünetek csökkentésére, vagy a személyiség strukturális változtatására irányul. Különböző idegen kultúrák vizsgálata során a pszichoterápiás eljárások konkrét formáinak kialakulásában a társadalmi–kulturális aspektusok szerepe, jelentősége nyilvánvaló (*Lévi–Strauss*). Nyugati kultúránk a verbalitást preferálja ezen a területen is.

A zene–pszichoterápia a zene mint *nonverbális* medium nyújtotta *kommunikációs* gyógyító lehetőségekkel él, receptív vagy aktív módon. Rajta keresztül nem csak preverbális hiányok és konfliktusok, hanem a transzverbális élmények, spirituális, *transzperszonális* tapasztalatok is kifejeződhetnek. Nem csak a szavakkal ki nem mondható, hanem a kimondhatatlan is megjelenhet a zenei kifejezésben. A zene mint médium szimbolikus tárgyiasításra, szimbolikus kommunikációra ad lehetőséget, a zenei produktumban a személyiség konfliktusai is kifejeződnek. A nyelvi, diszkurzív szimbólumrendszerrel szemben (ld. a szimbólumok, a szavak egymásutánisága) a zenei szimbólumrendszer prezentatív (azaz eltérő, vagy ellentétes dolgok egyidejűleg ábrázolódhatnak). Pszichogenetikai vonatkozásban is köztes, tranzicionális jelenségről van szó, a zenei produkció a winnicotti értelemben véve is "átmeneti tárgy", mely a külső és belső valóságot, a szubjektív és objektív tapasztalatokat köti össze.

A zeneterápia mint pszichoterápiás eljárás mediuma a zene, a teoretikus keretrendszer, melyben alkalmazást nyer, *többféle* lehet (leggyakrabban mélylélektani orientációjú). Ennyiben a zeneterápia nem önálló eljárás, mindazonáltal *számos jellemzője különbözteti meg* a többi terápiás formától. Fő specifikuma *nonverbális* kommunikációs szint, ennyiben is szoros kapcsolatban van a test–terápiákkal, mozgásterápiákkal (lásd a fejlődéslélektani párhuzamot, az akusztikus és motorikus percepció, a szenzo–motoros kognició Piaget-i koncepcióját). A zene *transzformációs* potenciálja révén nemcsak rejtett lelki, spirituális dimenziók nyílnak meg, mely önmagában is gyógyító hatású, hanem a hangok, ritmusok révén újraélt traumás élmények egy empátiás, megértő terapeuta jelenlétében "jó" élménnyé transzformálhatók, *szimbólumszinten korrektív újratapasztalásra (repeat and repair)* van lehetőség. További jellemzője az (aktív) zene–pszichoterápiának a cselekvés, a spontán viselkedés és élményszféra expresszív–motoros lehetőségeinek átélése a *szabad improvizáció* révén. Ebben a traumás élmények cselekvéses aktualizálása, ismétlése mellett preverbális megoldásmódok pl. a *próbacselekvés* is megjelennek, az improvizáció során a zeneterápiás interakció preverbális élmények egy regresszív folyamaton keresztül történő spontán megjelenítésének színpadául szolgál,

* Tanulmányunkat Mérei F. Tibor professzor úrnak ajánljuk, aki klinikánk zeneterápiás csoportjának zongorát adományozott és művészetterápiás folyóiratait klinikánknak rendszeresen átengedte.

- 2003-tól a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara és Művészeti Kara szervezésében posztgraduális művészetterápiás – zeneterápiás képzés

Irányzatok – megközelítések

- Aktív zeneterápia – pszichózisok, autizmus, organikus pszichoszindrómák, személyiségzavarok
- Közös improvizatív munka – elsősorban ritmushangszerek(dobok, az Orff instrumentárium részei) ,zongora, furulya, gitár

Irányzatok – megközelítések

- Receptív zeneterápia három formája(Schwabe(1983): affektív és szorongásos zavarok, pszichózisok
  - Kommunikatív zeneterápia, zenehallgatás során zajlik a beszélgetés a beteg és a terapeuta között
  - Reaktív zeneterápia, a zene által indukált érzések, feldolgozására irányul
  - Regulatív zeneterápia, feszültségcsökkentő, a zenehallgatás relaxációs terápiát egészít ki

Irányzatok – megközelítések

- Receptív zeneterápia
  - Galinska(1974) – három zenemű, amelyek különböznek hangzásban, stílusban : barokk-romantikus-modern
  - Bonny Method of Guided Imagery – a legtöbbet kutatott módszer jelenleg (Bruscia,2002) – imaginatív munka a zenehallgatás közben és után
  - Szenzoriális, vizuális imaginációk, nyelvi és gondolati asszociációk bekapcsolása

Irányzatok – megközelítések

- Receptív zeneterápia
  - Winnicott- potenciális tér
  - A fantázia és a zene, a szó és az érzet közötti köztes tér terápiás megcélzása
  - Kreatív, irányított imaginatív munka
  - Elsődleges és másodlagos szinesztéziák bekapcsolása
  - A zenei jelentés és a szubjektív fantázia határán folytatott munka

Irányzatok – megközelítések

- Receptív zeneterápia
  - Autobiografikus anyagok
  - Szimbolikus, metafórikus tartalmak bekapcsolása a terápiás munkába
  - Szcénák és szkriptek (Tomkins) azonosítása az asszociációs, imaginatív munka során

A zene mint öngyógyítás

- MP3, Ipod – a modern technika gyakorlatilag folyamatos zenei közegben létezést tesz lehetővé
- A zene mint szelf-tárgy (Ruud,2008)
- Kései Kohut – művészet, alkotás, munka : az élet végéig fennmaradó szelf-tárgy relációk

Csecsemőkutatás és zeneterápia

Nordic Journal of Music Therapy
Vol. 19, No. 2, September 2010, 88–102

Routledge
Taylor & Francis Group

The issue of vitality

Daniel Stern

I want to suggest that there is a special way that we experience dynamic events. Now when I say dynamic events, what I mean is events that unfold over time, that have a force apparently within them or behind them, that are going somewhere – these events, and that they seem to be pulled towards some goal. The important thing is the event seems to consist of some kind of movement, and it takes time, and it also occurs in some kind of space, even if it's mental space. So that's a lot of things — I am going to try them all together, and I want to say that we are going to sort of enter a different world than we usually do, because it is a world where I am going to talk about these dynamic events. I am going to give them a name, I am going to call them *Forms of Vitality* – you'll see why as we go along. I am going to try and make this clear – actually it's all remarkably simple as you will see, but

Csecsemőkutatás és zeneterápia

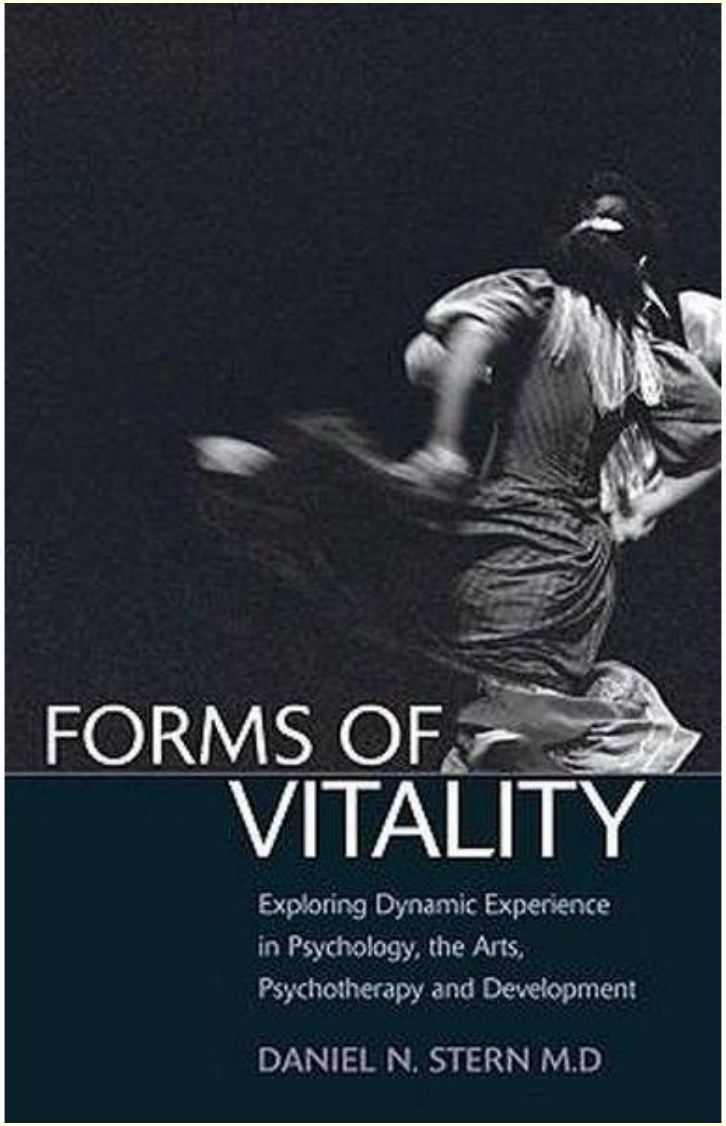

Vitalitás affektusok és zeneterápia

- Vitalitás és kategórikus affektusok a Szelf-szerveződésben
- 4 Szelf-érzet (Stern,1985)
  - Felbukkanó
  - Szelf-mag
  - Szubjektív
  - Verbális

  Koegzisztálnak, nem fázisok, vagy pozíciók

Vitalitás affektusok és zeneterápia

- Felbukkanó Szelf-érzet
  - Amodális percepció – intuíció!
  - Vitalitás affektusok – formai és nem tartalmi időbeli kontúrok

- Eltűnés – crescendo – decrescendo – kitörés – elreppenés- bezárkózás
- Több tartalom húzódhat mögötte,benne

Csecsemőkutatások és zeneterápia

- Interszubjektivitás
  - Születéstől fogva(Trevarthen) – az első év második felétől(Stern)
- Affektív hangolódás – 1/3 sec váltások az akciók és reakciók során
- Illeszkedés
- Keresztmodalitás
  - Anya-gyerek, terapeuta-kliens kapcsolat

A zeneterápiás munka jellegzetes hatótényezői, eszközei a csecsemőkutatások alapján (Stern2010)

- Interszubjektivitás, affektív hangolódás, illeszkedés
- Identifikáció
- Dialogizálás
- Autenticitás
- Holding-containment
- Vitalizálás
- Nyelvi,kognitív feldolgozás (??)

Szükséges-e a nyelvi,kognitív feldolgozás?

- Megtörténés vagy tudatosítás?
- „Találkozás pillanata” vagy klarifikáció?

Az interszubjektivitás neurobiológiája

- Tükörneuronok – a Másik cselekedetei, érzései hasonló, illeszkedő, de nem azonos cselekedeteket, érzéseket indukálnak

Interszubjektivitás és zeneterápia

- Affektív hangolódás – alá és fölé hangolódás
- Terápiás befolyásolás lehetősége
- Keresztmodalitás az anya-gyerek hangolódás során – az integratív non-verbális terápiák felé!!!

Közös improvizáció mint együttlét

- Szinkronizáció
- „A szándékok és cselekedetek közös koordinációja” – (Anshell,Pavlievic,2005)
- Törés- reparáció – törés - reparáció dinamikája
- Anya-gyerek és terapeuta-kliens interakciók hasonlósága

Csecsemőkutatás és zeneterápia

PH

Áttekintő tanulmány

Psychiat Hung 1997, 12(2): 217-224

A NONVERBÁLIS TERÁPIÁK AZ ÚJABB PSZICHOANALITIKUS ELMÉLETEK TÜKRÉBEN

Tényi Tamás

POTE Pszichiátriai és Orvosi Pszichológiai Klinika, Pécs.

Összefoglalás

A szerző tanulmányában a nonverbális pszichoterápiák elméleti vonatkozásait tárgyalja a 80-as, 90-es évek csecsemőmegfigyeléses pszichoanalitikus eredményeinek a fényében. Bemutatja a Self-szerveződés elméletének a téma szempontjából jelentős aspektusait. Elemzi a vitalitás affektusok és az affektív hangolódás központi jelentőségét, kitér a keresztmodális átvitel és a káosz-elmélet pszichoterápiás jelentőségére is.

Kulcsszavak: csecsemőmegfigyelés - nonverbális pszichoterápiák - zeneterápia - mozgásterápia - pszichoanalízis

Summary

The author explores the theoretical aspects of nonverbal psychotherapies in the light of recent results from psychoanalytic infant research. He introduces the most important aspects of Self-organizational theory in connection with the discussed issue. The author emphasizes the central importance of vitality affects and affect attunement. He deals with the phenomena of crossmodal transfer and with the psychotherapeutic importance of chaos theory.

Key words: infant research - nonverbal psychotherapies - music therapy - dance therapy - psychoanalysis

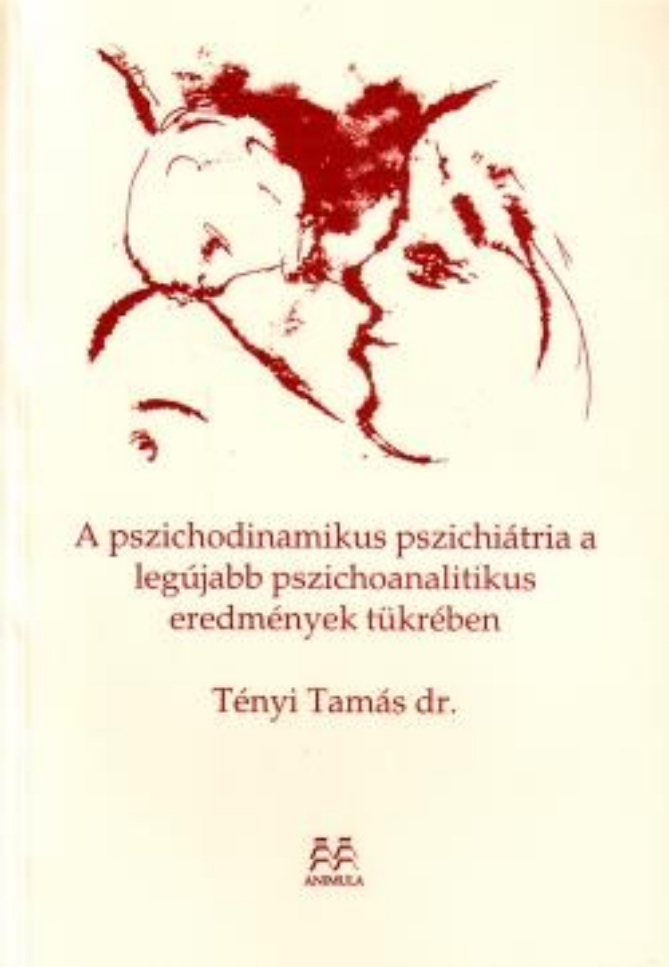

Zeneterápia a gyermekpszichiátriában

[Original Voices: Report]

Converging reflections on music therapy with children and adolescents: A collaborative seminar on diverse areas of music therapy practice and research

By Karin Mössler, Simon Gilbertson, Viggo Krüger & Wolfgang Schmid

In November 2012, Karin Mössler, Simon Gilbertson, Viggo Krüger and Wolfgang Schmid, joined together to provide a symposium at the national conference «Barna og deres andre» [Children and their others] in Bergen, Norway.

Even though our offices are next to each other at the Grieg Academy Music Therapy Research Centre (GAMUT) affiliated with the University of Bergen and Uni Research, this was our first joined symposium where we enjoyed the possibility to reflect on our music therapeutic work with children and adolescents in different social and clinical contexts. At the outset, we started

Zeneterápia a gyermekpszichiátriában (Mössler,Gilberston, Krüger,Schmid,2012)

- Súlyos agysérülések neurológiai rehabilitációja
- Autizmus terápiája
- Nevelőintézeti gyermekek, serdülők kezelése

Súlyos agysérülések zeneterápiája (Gilberston)

- A neurológiai rehabilitáció része (Baker, Tamplin,2006)
- Idioszinkrázia - konvencionalitás spektrum
- A súlyos sérült a deficit miatt kifejezetten idioszinkráziás módon mozog, kommunikál
- Az erre való interaktív, non-verbális ráhangolódás,részvétel segíti a kapcsolat kialakítását, elmélyítését

Zeneterápia autista gyermekekkel (Mössler,Schmid)

- Nordoff,Robins improvizatív terápiája az egyik gyökere a megközelítésnek
- A betegség a szociális interakciók és a kommunikáció súlyos zavara
- Buber filozófiája és Stern fejlődéslélektana képezi az alapját a megközelítésnek

Zeneterápia autista gyermekekkel

- Malloch,Trevarthen „kommunikációs muzikalitásról” beszél (2010)
- A Másik szándékainak, szükségleteinek értelmezési képessége javulhat az improvizatív zeneterápia során
- A súlyos mentalizációs deficit részleges korrekciót nyerhet
- Randomizált, kontrollált vizsgálatok is elérhetők (Gattino et al,2011, Geretsegger et al, 2012,2014)

Cochrane Database Syst Rev 2014,Jun 17(6)CD004381

- 10 vizsgálat vizsgálat elemzése
- A zeneterápia szuperior volt a placebo kezeléssel szemben a terápián belüli szociális interakciók, s a terápián kívüli szociális interakciók vonatkozásában is
- A terápián belüli non-verbális kommunikációs skillek,a verbális kommunikációs készségek, a szocio-emocionális reciprocitás vonatkozásában is szignifikáns különbség volt
- A terápián kívüli non-verbális skillek vonatkozásában nem mutatott szignifikáns javulást a zeneterápia
- A szociális adaptáció és a szülő-gyermek kapcsolat milyensége is javult a zeneterápiás csoportokban

Zeneterápia autista gyermekekkel

- Schumacher és mtsai(2011) 7 kapcsolódási típust írnak le az autisták zeneterápiája során
  - 0 – nincs kapcsolat
  - 6 közös tapasztalat,interaffektivitás (megosztott ritmus, figyelem, szándék)

Zeneterápia intézeti gyermekekkel (Krüger)

- Közösségi zeneterápia
- Autentikus egyéni hang, önkifejezés megtalálása
- Közösségi élmény
- Agresszió szublimációja (Lehtonen, 1993, rockzene, punk)

- „A zene általában az a dallam,melyhez a világ a szöveg”

Schopenhauer

- Köszönöm a figyelmet!